joforum73 2008. 02. 27. 23:11 Page 75

Fontosabb gazdasági események

A Román Nemzeti Bank Tanácsa 2008. február 4-én tartott gyűlésén száz bázisponttal kilenc százalékra emelte a referenciakamatot. Mugur Isărescu a kamatemelésre utalva kilátásba helyezte az infláció letörésére az „acélszabály" használatát is, ami a korábbinál is resztriktívebb monetáris politikát jelent, tehát az intézkedés a jegybank eltökélt inflációcsökkentő törekvéseit igazolja. Ettől az intézkedéstől a közgazdászok a lej megerősödését, leértékelődési tendenciájának megállítását várják, ami a külföldi befektetők szemében nagy fontossággal bírhat.

*

Úgy tekinthető, hogy Nagyváradon sínen van a Samsung-beruházás, mely szerint a délkoreai elektrotechnikai cég folyadékkristályos képernyő-gyárat épít. Ez a gyártelepítés legkevesebb 2000 új munkahelyet teremt Nagyváradon. A tervek szerint innen fogják majd ellátni Samsung képernyőkkel az európai piacot. A gyártelepítők célja, hogy 2010-re évente Nagyváradon körülbelül tízmillió monitort gyártsanak. Az építkezéshez 33 hektár földterületre lesz szükség, amelynek telekára igen kedvező a befektető számára, mégpedig három euró/hektár. A helyi tanács január 31.-i közgyűlésén elfogadta a Samsung beruházási tervét.

*

A kamatemelés ellenére nő a jelzáloghitelek piaca, akárcsak az ingatlan-befektetéseké. Az előrejelzések szerint dinamikusan nő és 2009-re meg is kétszereződik. A szakemberek szerint 2009 végére a jelzáloghitelek értéke – ingatlan és fogyasztói hitelek egyaránt – eléri a tízmillió eurót. A hitelek növekedése szoros összefüggésben van az ingatlanbefektetések növekedésével, 2008 végéig ez is eléri a négymilliárd eurót.

*

A Rom Telecom, a piaci viszonyokhoz igazodva, az alkalmazottainak egyötödét bocsátja el. A még mindig legnagyobb hazai vezetékes telefontársaság 2500 embert készül elbocsátani. Az késztette a cég jelenlegi vezetését erre a határozatra, hogy a szolgáltatói egyre keményebb konkurrenciaversenyt kénytelenek vívni a piacon, s a tavalyi év első kilenc hónapjában elért eredményeik nem nagyon biztatóak.

*

Az utóbbi időben a hazai média egyre gyakrabban emlegeti, hogy idő kérdése, és a finn Nokia vállalat tovább fog lépni nem csak a Kolozs megyeiek, de az ország nagy bánatára is. A Mediafaxnak Viorel Gavrea, a Tetarom Ipari Park igazgatója kijelentette: „A finn Nokia vál-

joforum73 2008. 02. 27. 23:11 Page 76

lalatnak 30 évig nem kell helyi adót fizetnie a területért és az épületekért a Kolozs megyei Nemeszsukon épített gyára után." A kedvezményeket biztosító társulási szerződést két hónap múlva írnák alá a Nokia képviselői a román hatóságokkal, amikor kiadják a Tetarom III. számára az „ipari park" címet is. A szerződés szerint a Nokia képviselői kötelesek egész idő alatt Nemeszsukon működni. Amennyiben ennek a megállapodásnak nem tesznek eleget, akkor ki kell fizetniük visszamenőleg az összes adót és illetéket. Az Ipari Park igazgatója, Viorel Gavrea azt is elmondta, hogy a Tetarom III. többi befektetője is hasonló kedvezményekben részesül. A nemeszsuki Tetarom III. Ipari Park 151 hektáron terül el, ebből 90 hektárt a Nokia vállalat vett meg.

*

A Világbank gazdasági időszakos felmérése szerint Románia lakosságának 30 százaléka elégedett életszínvonalával. Ez az egyik legalacsonyabb százalék a térség országainak körében, ennél alacsonyabb százalékot Bulgáriában és Magyarországon rögzítettek a Világbank EU 8+2 elnevezésű jelentésében. Az ellenkező oldalon Szlovénia és Észtország áll, ahol a szlovénoknak mintegy 70, az észteknek pedig 60 százaléka elégedett az életszínvonallal. Magyarországon és Bulgáriában a lakosság kevesebb mint 30 százaléka elégedett az életszínvonalával. A felmérés szerint a románoknak szinte 40 százaléka elégedetlen az életszínvonallal. Az EU 8+2 felmérésben Bulgáriát, Csehországot, Észtországot, Lengyelországot, Lettországot, Litvániát, Magyarországot, Romániát, Szlovákiát és Szlovéniát elemzik, és évente háromszor közlik. A raport szerint a románok mintegy 70 százaléka úgy véli, jelenleg nagyobb a korrupció szintje, mint 1989-ben. Litvániában, Magyarországon és Horvátországban is 70 százalék körüli azok aránya, akik úgy vélik, hogy jelenleg nagyobb a korrupció szintje, mint 1989-ben.

*

Székelykeresztúron SAPARD program keretében 1 millió 972 ezer eurós beruházással a város területén 10,5 km régi vízvezetéket kicserélik, és felújítják a vízművet is. A munkálatokat az Aquaserv-Mures regionális szolgáltató cég már 2006 októberében megkezdte, és azóta is folynak a munkálatok, melyeknek velejárója, hogy télidőben, amikor a hőmérséklet -17, -18 Celsius-fokra süllyed, akadozik a vízszolgáltatás. Egyébként e beruházást már 2007 októberében át kellett volna adni, de a vállalat halasztást kért 2008 márciusáig. A jelek szerint viszont nem biztos, hogy erre sor kerül a kialkudott időben.

*

A Hargita Megyei Statisztikai Hivatal legfrissebb – 2007 októberi – kimutatásai értelmében tavaly októberben huszonkétezer eltöltött éjszakát jegyeztek hivatalosan a Hargita

joforum73 2008. 02. 27. 23:11 Page 77

megyében működő hotelek és más turisztikai vállalkozások. A szálláshelyek kihasználtságmutatója is említést érdemel: amíg ez a szám országos szinten – október folyamán – harminchét százalékos volt, addig Hargita megyében csak harminc. A statisztikai hivatal kimutatása a megyei munkaerőre vonatkozó adatokat is közli. Eszerint négy hónappal ezelőtt a megye 322 ezer lakosából kevesebb mint hetvenezren (pontosan 69259 személy) rendelkeztek hivatalos munkavállalói engedéllyel. Ebből a mező- és erdőgazdálkodásban tevékenykedők aránya kevesebb mint 3, az iparban és építkezésekben dolgozóké 48, a szolgáltatásokban elhelyezkedőké pedig 49 százalék. A nettó bérek a következőképpen alakulnak: az első besorolásban dolgozóké 1000, a másodikban 670, míg a harmadikban, vagyis a szolgáltatásokban alkalmazottaké 755 lej.

Sajátos esetnek tekinthető Hargita megyében a mező- és erdőgazdálkodásban munkálkodók bérezése, ugyanis azok fizetése – ezer lejben számolva – magasabb, mint az iparban foglalatoskodóké, holott az ország más megyéiben – néhány kivétellel – mindez éppen fordítva van. Októberben 7510 hivatalosan nyilvántartott munkanélküli volt a megyében. Az országban ezzel szemben 367 ezer munkanélküli volt, ötvenhárom százalékuk férfi. Hargita megyében októberben félezerrel több volt a nyugdíjas, mint a hivatalosan munkát vállaló.

*

Nyolcmillió euró értékű beruházás révén kívánják fejleszteni a gyógyturizmust 2008 tavaszától a székelyföldi Hargita és Kovászna megyékben. A gyógyfürdők korszerűsítését célzó, *Borvizek útja* nevet viselő fejlesztési terv finanszírozója az Európai Unió PHARE-programja. Az érintett megyei és helyi önkormányzatok önrésze tíz-tíz százalék. A két lépcsőben kivitelezendő program Kovászna megyében – a történelmi Háromszéken – több gyógyfürdőt érint. Jelentős fürdőfelújítási munkálatok színhelye lesz Előpatak, Bölön, Barót, Málnásfürdő, Oltszem, a sepsiszentgyörgyi Sugás-fürdő, Kézdimartonos és Sepsibükszád, Hargita megyében pedig Borszék, Tusnádfürdő, a Székelyudvarhely melletti Szejkefürdő, a csíkszeredai Zsögödfürdő, Gyergyóremete és Homoródfürdő. A gyógyfürdők felújítása mellett sétányokat, gázfürdőket, e fürdők működéséhez elengedhetetlenül szükséges víz- és csatornarendszereket, közvilágítást építenek ki. A rendszerváltást követően a fürdővállalat privatizációja sikertelen volt. Az eljárás hosszú, máig tartó pereskedésbe torkollott, közben a gyógyfürdők, az ásványvízforrások és hévízforrások – helyi elnevezéssel: mofetták – tönkrementek. A Borvizek útja program remélhetőleg hozzásegít ahhoz, hogy Málnásfürdő visszanyerje hajdani hírnevét. Mivel a gyógyturizmus évek óta nem működik hatékonyan a településeken, másként próbálják kihasználni a település rendkívüli természeti adottságait, azt, hogy a vidék különösen alkalmas a vadászatra – mondta a községi elöljáró. Évente

joforum73 2008. 02. 27. 23:11 Page 78

számos, többnyire külföldi vadász keresi fel ma is a környék vadakban gazdag erdeit. A településen több vállalkozás rendezkedett be vadásztatásra, vadászok elszállásolására, kapcsolódó programok szervezésére. A vadászat népszerűsítését szolgálja az immár harmadik alkalommal megszervezett Székelyföldi Vadásznapok elnevezésű rendezvénysorozat is. A vadásznapok színhelye éppen az az önkormányzati terület volt, amelyet egy majdani élményfürdő színhelyéül szemeltek ki. Az ide érkező vadászok is élvezhetik majd a Borvizek útja programjának jövőbeni szolgáltatásait, fürdőpavilon épül fedett medencével és kádfürdőkkel. A hagyományos ásványvízfürdőket – helyi szóhasználattal borvízfürdőket – pedig divatos wellneszszolgáltatásokkal ötvöznék. Emellett kiépítik a borvízforrásokat, rendbe hozva és kibővítve a település ivóvíz- és csatornahálózatát is.

*

Világviszonylatban a hagyományos energiaforrások állandó drágulási tendenciát mutatnak. A villanyáram, a földgáz mindennapi életünkben pillanatnyilag nélkülözhetetlennek tűnik. De minden gondolkodó egyén tisztában van azzal, hogy idő kérdése, és megtalálják azokat az alternatív megoldásokat, melyek felváltják ezeket az energiahordozókat. A világ minden részén folynak azok a kutatások, melyek azt szolgálják, hogy az alternatív energiahordozók felhasználása mindennapi szokássá váljék. Ha ez nem történik meg, akkor a földi élet kilendülhet tengelyéből, és ökológiai katasztrófa következhet be. Ezt megelőzendő, tudós kutatók hada dolgozik azon, hogy a föld lakossága ezt a súlyos helyzetet elkerülje és az ökológiai egyensúlyt helyreállítsa.

*

Az elért eredményeket tükröző Nemzetközi műszaki és elektronikus szakvásár nyílt meg 2008. február 6–10. között Kolozsváron az Expo Transilvania rendezésében, ahol 177 cég 5500 négyzetméteren mutatta be azokat a lehetőségeket, amelyek elősegíthetik azt a tendenciát, amely a felhasználó mindennapi kiadásait csökkentik. Az sem elhanyagolandó, hogy nagyon sok a külföldi önálló standon kiállító cég. Jelen vannak magyarországi, ausztriai, olaszországi, franciaországi, spanyolországi, az amerikai egyesült államokbeli, oroszországi, hollandiai, norvégiai, svédországi, szlovákiai, bulgáriai és japán cégek. Románia minden részéből, Kolozsváron kívül Bukarestből, Nagyváradról, Nagybányáról, Szebenből, Brassóból, Temesvárról, Targovistéből, Székelykeresztúrról, Iklódról, Marosvásárhelyről, Jászvásárból, Giurgiuból, Besztercéről, Szatmárnémetiből, Székelyudvarhelyről mutatják be ajánlataikat. A látogatók tájékozódhattak azokról a lehetőségekről, melyeket felhasználva kiadási költségeket takaríthatnak meg.

*

joforum73 2008. 02. 27. 23:11 Page 79

Az Észak-Nyugati Régiófejlesztési Ügynökség (ADRNV) sajtótájékoztató keretében két új fejlesztési programot mutatott be. Mindkettő a 2007–2013 közötti időszakra vonatkozó Regionális Operatív Program eleme. Az egyik az egészségügy korszerűsítését szolgálná azzal, hogy szolgáltatásokat igyekezne korszerűbbé, professzionálisabbá, hatékonyabbá tenni. A sajtóval ismertetett variációban Máramaros, Szatmár és Szilágy megyében összesen három megyei kórházat érintene. Az erre szánt pénzösszeg 20 987 millió euró lenne. A pályázatokat már január 23-tól várják az ADRNV megfelelő illetékesei.

A másik program: A társadalmi szolgáltatások felújítása, korszerűsítése, fejlesztése és az infrastruktúra minél hatékonyabb kiépítése. Az erre szánt pénzösszeg 12,03 millió euró. A cél az, hogy a 2007–2013 közötti időszakban a régióban olyan szolgáltatási rendszert valósítsanak meg, amely a helyi közösségeknek, minden állampolgárnak biztosítja a korszerű, európai nívónak megfelelő ellátást, szolgáltatást. Erre a pályázatokat 2008. január 28-tól lehet benyújtani az ADRNV kolozsvári székhelyén.

Csomafáy Ferenc

joforum73 2008. 02. 27. 23:11 Page 80